Dosar nr. 2a-3221/24 Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani
2-23090814-02-2a-07082024 Judecător: Veronica Jomiru-Niculiță

D E C I Z I E

24 iunie 2025 **municipiul Chișinău**

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii Elena Bolocan și Roman Pascari
Grefier Ionela Enache

examinând în ședință publică apelul declarat de avocatul Maria Antoci, în interesele apelantului Macaru Vasile, împotriva hotărârii Judecătoria Chişinău, sediul Rîșcani din 9 aprilie 2024, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Macaru Vasile către IP „Școala Profesională nr. 3 mun. Chișinău" cu privire la încasarea indemnizației lunare pentru pierderea capacității de muncă,

C O N S T A T Ă:

Poziția și argumentele instanței de fond:

1. La 23 iunie 2023, Macaru Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva IP „Școala Profesională nr. 3 mun. Chișinău" cu privire la încasarea indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă în perioada iunie 2022-iunie 2023, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.3-7).
2. În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a invocat că a activat în calitate de maestru de instruire profesională în cadrul Şcolii Profesionale nr. 3 mun. Chişinău.
3. La data de 19 februarie 1981 a fost accidentat la locul de muncă, fapt confirmat prin actul din 20.02.1981. Consiliul Naţional pentru Determinarea Dezabilităţii şi Capacităţii de Muncă a stabilit 20% de pierdere a capacităţii de muncă.
4. Anterior, fiind înaintată cerere de chemare în judecată, iar prin hotărârea Judecătoriei raionului Sovietic din 20 decembrie 1990 s-a decis de a fi încasată de la ŞPT nr. 3 or. Chişinău în beneficiul reclamantului, pentru recuperarea prejudiciului cauzat sănătăţii a unei indemnizaţii unice în mărime de 381,60 ruble pentru perioada 26.03.1990 până la 26.12.1990 şi, începând cu perioada de 26 decembrie 1990 lunar suma de 42,40 ruble până la următoarea certificare medicală pe data de 26 martie 1992, urmând ca ultimul să confirme pierderea capacităţii de muncă de către autoritatea competentă la fiecare 2 ani, şi anume Şcoala Tehnică

Profesională nr. 3, mun. Chişinău, a fost obligată lunar să achite reclamantului despăgubire în sumă de 20% din salariu.

5. Pe perioada anilor 2000-2016 n-a solicitat achitarea despăgubirilor, reieşind din faptul că a fost plecat peste hotarele ţării.
6. Consiliul Naţional pentru Determinarea Dezabilităţii şi Capacităţii de Muncă la 19.09.2017 a reconfirmat pierderea a 20% din capacitatea de muncă pe un termen nelimitat, adică fără necesitatea reconfirmării la fiecare 2 ani.
7. Prin hotărîrea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 07.05.2019 a fost admisă parţial acțiunea depusă de reclamant şi, a fost dispusă încasarea de la Şcoala Profesională nr.3 a sumei de 7508 lei cu titlu de indemnizație pentru pierderea capacității de muncă pentru perioada 19.09.2017- mai 2019.
8. Ulterior, prin hotărârea din 11.11.2020 s-a dispus încasarea din contul Şcolii Profesionale nr. 3 mun. Chişinău a indemnizaţiei pentru perioada 01.06.2019-01.06.2020 în suma de 6660 lei. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 17 iunie 2021 s-a dispus încasarea din contul IP „Şcoala Profesională nr. 3 mun. Chişinău" în beneficiul lui Macaru Vasile suma de 16 363,80 07 lei cu titlu de indemnizaţie pentru pierderea capacităţii de muncă pentru perioada iunie 2020 - martie 2021. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 16 decembrie 2022 s-a dispus încasarea din contul IP „Şcoala Profesională nr. 3 mun. Chişinău" în beneficiul lui Macaru Vasile suma de 12039, 07 lei cu titlu de îndemnizaţie pentru pierderea capacităţii de muncă pentru perioada aprilie 2021 - mai 2022.
9. Consideră că în temeiul prevederilor art.196, 225, 374, 329 Codul muncii, art.18 din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr.186 din 10 iulie 2008, pct.7 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizaţii şi instituţii a indemnizaţiei unice pentru pierderea capacităţii de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecţiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.513 din 11 august 1993, este în drept să solicite încasarea din contul Şcolii Profesionale nr. 3 cu titlu de indemnizaţie unică pentru perioada iunie 2022-iunie 2023 sumă de 25.920,00 lei şi pentru perioada ulterioară nelimitat indemnizaţia lunară, potrivit salariului mediu pe ţară stabilit de Guvernul Republicii Moldova, pentru fiecare an în parte.
10. *Prin hotărârea Judecătoriei* Chișinău*, sediul Râșcani din 9 aprilie 2024*, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Macaru Vasile către IP „Școala Profesională nr. 3 mun. Chișinău” cu privire la încasarea indemnizației lunare pentru pierderea capacității de muncă, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Poziția părților în instanța de apel:

11. La data de 16 aprilie 2024, în termenul de declarare a apelului, Macaru Vasile a contestat cu apel hotărârea primei instanţe, solicitând instanţei casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii înaintate.
12. În motivarea cererii de apel a reiterat motivele invocate în cererea de chemare în

judecată, suplimentar a indicat că după cum a fost menţionat, reclamantul Macaru Vasile la data de 19 februarie 1981 a fost accidentat la locul de muncă, fapt care a fost confirmat prin act legal, fiind stabilită şi pierderea capacităţii de muncă, estimată în procente care ulterior la data de 19.09.2017 de către Consiliul Naţional pentru Determinarea Dizabilităţii şi Capacităţii de Muncă a fost reconfirmată, aceasta fiind de 20% din capacitatea de muncă pe un termen nelimitat, fără necesitatea reconfirmării la fiecare 2 ani. Iar legislaţia în vigoare, şi anume, Legea cu privire la securitatea şi sănătatea în muncă, prevede că, lucrătorului curuia i s-a stabilit gradul de reducere a capacităţii de muncă, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, i se plăteşte, din contul unităţii care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, o despăgubire lunară stabilită de lege.

13. Potrivit hotărârilor de judecată menţionate, este evident că în cererile înaintate pentru încasarea indemnizaţiei solicitate, instanţa de judecată a făcut trimitere la legislaţia în vigoare şi, a dispus încasarea de la Şcoala Profesională Nr.3 pentru perioadele concrete, iar prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani din 09 aprilie 2024, a fost respinsă cererea de chemare în judecata înaintată către pîrîtul, Şcoala -Tehnică Profesională Nr. 3, mun. Chişinău, drept temei, instanţa a făcut trimitere la prevederile Regulamentului menţionat, şi anume la prevederile Regulamentului cu privire la stabilirea indemnizaţiei de dizabilitate elaborat în temeiul Legii privind asigurările pentru accidentele de muncă şi boli profesionale nr.756 - XIV din 24 decembrie 1999, citind pct.-le 1), 2), 11) şi 12), ultimele prevăzând că indemnizaţia se stabileşte la cererea solicitantului, în baza documentelor din dosarul lui de pensionare prin decizia conducerii organelor teritoriale ale Casei Naţionale de Asigurări Sociale. Acordarea indemnizaţiei de dizabilitate sau respingerea cererii de acordare a indemnizaţiei de dizabilitate se face prin decizia conducerii organului teritorial de asigurări sociale în termen de pînă la 45 de zile din data depunerii cererii.
14. Cu trimitere la cele invocate şi potrivit legislaţiei în vigoare, în continuare este pe poziţia precum că, nieîntemeiat a fost respinsă cererea înaintată de Macaru Vasile cu privire la încasarea din contul Şcolii Profesionale Nr. 3, Chişinău a indemnizaţiei pentru pierderea capacităţii de muncă, casarea căreia o solicită cu emiterea unei decizii de admitere a cererii.
15. Apelantul Macaru Vasile, avocatul Maria Antoci și reprezentantul intimatei în şedinţa instanţei de apel nu s-au prezentat, din motive necunoscute instanței, fiind citați legal, astfel, prin prisma art. 379 al. (1) Cod de procedură penală, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa participanților la proces.

Aprecierea instanței de recurs:

16. Audiind explicațiile părților la proces, studiind cererea de apel în cumul cu materialele pricinii, Colegiul Civil consideră necesar de a respinge apelul declarat din următoarele considerente.
17. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) CPC, instanţa de apel, după ce judecă

apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

18. Conform art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
19. Dispoziţiile art.130 alin.(1) CPC statuează că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
20. În temeiul art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
21. Potrivit dispoziţiilor art. 373 alin. (1), (2), (5) CPC instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.
22. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
23. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
24. Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art. 373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.
25. Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinând rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
26. Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art. 5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţa de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.
27. Conform art. 8 alin. (1) Cod civil drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sânt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile generale şi de la sensul legislaţiei civile. Alin.(2), lit. f) prevede că drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte

persoane.

28. Potrivit prevederilor art. 514 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.
29. Cauzarea de prejudicii unei persoanei - constituie un temei pentru apariţia drepturilor şi obligaţiilor civile. Ca rezultat al cauzării de prejudicii apare obligaţia debitorului de a repara prejudiciul cauzat, precum şi dreptul creditorului de a cere repararea lui.
30. Conform prevederilor art. 9 alin. (1) CPC instanţei judecătoreşti îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, ale cărui limite şi al cărui conţinut sânt stabilite de prezentul cod şi de alte legi.
31. În speță Colegiul civil a constatat că la data de 23 iunie 2023, Macaru Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva IP „Școala Profesională nr. 3 mun. Chișinău” cu privire la încasarea indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă în perioada iunie 2022-iunie 2023, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.3-7).
32. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 9 aprilie 2024, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Macaru Vasile către IP „Școala Profesională nr. 3 mun. Chișinău” cu privire la încasarea indemnizației lunare pentru pierderea capacității de muncă, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.
33. Pentru a se expune cu hotărârea în cauză instanța de fond a reținut că la data de 19 februarie 1981, reclamantul a fost accidentat la locul de muncă, fapt confirmat prin actul din 20.02.1981 (f.d.10-11).
34. Consiliul Naţional pentru Determinarea Dezabilităţii şi Capacităţii de Muncă a stabilit 20% de pierdere a capacităţii de muncă în urma accidentului de muncă, potrivit certificatului din 19.09.2017, eliberat pe un termen nelimitat, adică fără necesitatea reconfirmării (f.d.9).
35. Prin hotărârea Judecătoriei raionului Sovietic din 20 decembrie 1990 s-a decis de a fi încasată de la ŞPT nr. 3 or. Chişinău în beneficiul reclamantului, pentru recuperarea prejudiciului cauzat sănătăţii a sumei în mărime de 381,60 ruble pentru perioada 26.03.1990 pînă la 26.12.1990 şi, începând cu perioada de 26 decembrie 1990 lunar suma de 42,40 ruble pînă la următoarea certificare medicală pe data de 26 martie 1992 (f.d.13-15).
36. La 05.10.2018, Macaru Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva IP „Școala Profesională nr. 3 mun. Chișinău” cu privire la stabilirea și încasarea indemnizației lunare pentru pierderea capacității de muncă și încasarea indemnizației unice, iar prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 07 mai 2019 a fost admisă parţial acţiunea depusă de reclamant şi a fost dispusă încasarea de la Şcoala Profesională nr.3 a sumei de 7508 lei cu titlu de indemnizație unică pentru pierderea capacității de muncă pentru perioada 19.09.2017- mai 2019 (f.d.16-18).
37. Din conținutul hotărârii judecătorești se reține că instanța de judecată a dispus încasarea de la angajator a indemnizației unice în baza art.18 din Legea securităţii

şi sănătăţii în muncă nr.186 din 10 iulie 2008 și pct.7 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizaţii şi instituţii a indemnizaţiei unice pentru pierderea capacităţii de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecţiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.513 din 11 august 1993.

38. Colegiul reține că, concretizându-și cerințele reclamantul/apelant a solicitat încasarea îndemnizației lunare pentru pierderea capacității de muncă în urma accidentului de muncă în baza hotărârii Guvernului nr.1101/2001 din 17.10.2001 prin care s-a aprobat Regulamentul cu privire la stabilirea indemnizaţiei de dizabilitate elaborat în temeiul Legii privind asigurările pentru accidente de muncă şi boli profesionale nr.756-XIV 4 din 24 decembrie 1999 şi reglementează modul de stabilire şi achitare a indemnizaţiei de dizabilitate pentru accidente de muncă sau boli profesionale. Potrivit pct.1) și 2) din regulament, de dreptul la indemnizaţia de dizabilitate beneficiază asiguraţii, cărora li s-au stabilit pensii de dizabilitate drept urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale.

39. Indemnizaţia de dizabilitate se stabileşte conform prevederilor legislaţiei în vigoare persoanelor care, în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, şi-au pierdut total sau parţial capacitatea de muncă.

40. Totodată, pct.11) și 12) din același regulament indică că indemnizaţia se stabileşte la cererea solicitantului, în baza documentelor din dosarul lui de pensionare, prin decizia conducerii organelor teritoriale ale Casei Naţionale de Asigurări Sociale. Acordarea indemnizaţiei de dizabilitate sau respingerea cererii de acordare a indemnizaţiei de dizabilitate se face prin decizia conducerii organului teritorial de asigurări sociale în termen de pînă la 45 zile din data depunerii cererii.

41. Prin urmare, instanța de fond corect a reținut că pentru astfel de indemnizație, legislația în vigoare prevede reglementări speciale și urmează ca reclamantul să se adreseze Casei Naţionale de Asigurări Sociale, care prin decizie îi acordă sau nu această indemnizație, prin urmare nu poate fi încasată de la intimata Școala Profesională nr. 3 din Chișinău, motiv pentru corect a respins acțiunea ca neîntemeiată.

42. Raportând dispoziţiile normelor suscitate la circumstanţele cauzei, evaluând soluţia primei instanţe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanţei de fond este una corectă.

43. În consecință, Colegiul Civil consideră necesar de a respinge apelul declarat de avocatul Maria Antoci, în interesele apelantului Macaru Vasile și a menține hotărârea instanței de fond, ca fiind legală și întemeiată.

44. Colegiul reţine, că în circumstanţele speţei, sacrificarea principiului preeminenţei dreptului va avea *inter alia* drept efect defavorizarea procesuală a intimatei, deoarece asemenea acţiuni nu pot fi admise de către instanţa de judecată decât în condiţiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acţiunile arbitrare ale instanţe sunt incompatibile testului de imparţialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparţialitatea este esenţială pentru îndeplinirea adecvată

a funcţiei judiciare, ea priveşte nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

45. Conform dispoziţiilor art.1 alin.(3) al Constituţiei Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudenţa constantă a Curţii Constituţionale, (hotărârea Curţii Constituţionale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituţionale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţilor lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuţiilor lor stabilite de Constituţie şi Legi.

46. Din considerentele menţionate, având în vedere că circumstanţele pricinii şi normele materiale au fost stabilite şi aplicate just de către prima instanţă, argumentele contrare ale avocatului apelantului fiind nefondate și neprobate, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat cu menţinerea hotărârii primei instanţe.

47. În conformitate cu art. art. 385 lit. a), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de Maria Antoci, în interesele apelantului Macaru Vasile.

Se menține hotărârea Judecătoria Chişinău, sediul Rîșcani din 9 aprilie 2024, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Macaru Vasile către IP „Școala Profesională nr. 3 mun. Chișinău” cu privire la încasarea indemnizației lunare pentru pierderea capacității de muncă.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda PULBERE

Judecătorii Elena BOLOCAN

Roman PASCARI